

JV ARMİJA PARUOŠTA BERLYNO KONFLIKTUI

ALTO MEMORANDUMAS HERTERIUI

PRIMINE VALSTYBES SEKRETORIUI NUOLAIDŲ PAVOJUS

Amerikos Lietuvių Tarybos vykdomasis komitetas pasiuntė naujam valstybės sekretoriui Christian Herter memorandumą, kuriame išdėstė savo pažiūras apie artėjančias Vakarų šalių derybas su Sovietų Sąjunga.

Memorandume nurodyta, jog Berlyno krizė buvo tyčia sukelta Chruščevo, užsimančius išstumti Vakarų šalis iš Berlyno, užleisti jį komunistams ir paversti Vokietijos, komunistų valdomos, sostine.

Berlyno krizė yra tik dalis Sovietų imperializmo, turinčio tikslo užvaldyti visą pasaulį.

Nusileisti negalima

Lūdina patirtis Balkanuose, Korėjoje, Pietryčių Azijoje ir Viduriniuose Rytuose — sakoma Alto memorandume — neduoda jokios vilties, jog padarius nuolaidų Chruščevui Vokietijos klausimu, padidėtų galimybės pasaulinėms problemoms išspręsti. Priešingai, nusileidimas agresoriams tik padidintų jų apetitą ir kartu kaip moraliskai taip ir politiškai susilpnintų pasipriešinimo jėgas neutraliose šalyse bei tautos už Geležinės uždangos.

Dėl to Amerikos Lietuvių Taryba reikalauja JAV vyriausybės, kad ji atmetų Sovietų planus atitraukti Vakarų kariuomenį iš Berlyno, pripažinti komunistų valdžią Rytų Vokietijoje ir vadinamą karinį atsipareigojimą Rytų Europoje.

Teisipildo 1955 m. pasižadėjimą

Vietoj to, Altas reikalauja Ameriką įgyvendinti 1955 metų keturių didžiųjų šalių susitarimą suvienyti Vokietiją laisvą rinkimų būdu. Sovietų atsakymas paklusti šiam susitarimui, pasirašytam premjero Bulganino ir dalyvaujant pačiam Chruščevui, parodytų jų blogą valią, kad jais negalima pasikliauti.

Proga iniciatyvai perimti

Altas mano, kad dabartinė krizė sudaro progą perimti Vakarams iniciatyvą, deklaruojant Vakarų demokratijoms pasiryžimą padėti išsivaduoti pavergtoms tautoms Rytų ir Vidurio Europoje.

Siekiant šio tikslo, Altas pasiūlė JAV vyriausybei: 1) Apkaltinti Sovietų Sąjungą tarptautinių sutarčių laužymu ir kaimynų pavergimu; 2) Atitraukti Sovietų kariuomenės ir policijos jėgas iš jų satelitų ir Pabaltijo valstybių — Lietuvos, Latvijos, Estijos; 3) Deklaruoti didžioms valstybėms, laikantis Jungtinių Tautų čartos, suverenių tautų ir nepriklausomybės atstatymą Pabaltijo valstybėms ir kitoms šalims, kurios tų teisių neteko.

Bombonešis B-52 su atominiu sviediniu

Pasiekia taikinį už 500 mylių WASHINGTONAS, D. C. — Amerikos bombonešiams nebūtinai užskristi virš karinio taikinio, paprastai stipriai saugomo priešlėktuvinės artilerijos ir raketų.

Naujos rūšies ginklas, raketa su atominė galva ("hound dog") dabar lengvai paleidžiama iš lėktuvo papildvė ir pasiekia reikalingą taikinį ir už 500 mylių. Tokios rūšies atominiai sviediniai, naikinti iš oro prieš taikinius žemėje, yra ginkluojami naujieji Amerikos sprausminiai bombonešiai, B-52.

IŠ VISO PASAULIO

Sovietai patenkinti Churchilliu

MASKVA. — Winstono Churchillio politinė kalba, pasakyta perėitą savaitę po 2 metų tylėjimo, susilaukė palankių atgarsių Sovietų Sąjungoje. Pravda padarė išvadą, kad Churchillis išsižadėjo savo vaiko — "šaltojo karo" ir noris suprasti Sovietų gyvenybinis interesus jų užsienio politikoje.

Žemės reforma Ispanijoje

MADRIDAS, Ispanija. — Socialinių reikalų kongresas, susauktas Franco diktatūros palaiminimu, priėmė rezoliuciją, nepalankią didiesiems žemevaldžiams. Pasiūlyta prarasti žemės reformą, atpirkti iš didžiųjų žemevaldžių plotus ir juos išdalinti sklypais bežemiems valstiečiams, laukų darbininkams, kurių Ispanijoje esama apie 10 mil.

Nenori laisvą šeštadienio

STOCKHOLMAS, Švedija. — Pradžios ir aukštesniųjų mokyklų (gimnazijų) mokiniams vyriausybė davė patiemus nuspresti, ar jie nori laisvą šeštadienį, tai yra, penkių dienų mokslo savaitę? Ir 72% mokinių pasisakė už senąją tvarką — šešių dienų mokslo savaitę.

Islandai pagavo britų laivą

REYKJAVIKAS, Islandija. — Netoliese esančių anglių ginkluotais sargyblais leido Islandijos pakrančių apsaugos laivui sumirti anglių žvejybos tralerį, kuris žvejojosi silkes 9 jūrmylas nuo krantų. Islandai išlėkė tralerio kapitoniui George Harrison 17 nusikaltimų. Islandai saivališkaip pratęsė teritorinių vandenų juostą nuo 4 jūrmilių iki 12. Anglai ligi šiol su šiuo Islandijos potvarkiu nesiskaitydavo.

Prez. Sukarno Turkijoje

ANKARA. — Atvykus Indonezijos prezidentui Dr. Sukarnui, Turkijos prezidentas Celal Bayar ir užsienio reikalų ministras Zorlu bandė jį prikaltinti prie antikomunistinės politikos. Sukarno atsakė, kad jis ir toliau laikysis neutraliai. Jo neutralumas yra pagrįstas gana artima draugyste su komunistine Kinija.

Panamon išsikėlė 80 revoliucionierių

3 vyrus pagavo, 3 nuskendo PANAMOS MIESTAS. — Panamos kariuomenė krecia Karibijos džiunglėms pakraščius, kur slapstosi 80 revoliucionierių, atplaukusių iš Kubos.

Keliantis į krantą, 3 samoksininkai nuskendo, kiti trys buvo sumiti. Sumitieji pripažino, kad jų vadas yra Dr. Roberto Arias, buvusio Panamos prezidento sūnus. Jis yra anglių balerinos Margot Fonteyn vyras, suradęs prieglaudą Brazilijos ambasadoje. Panamos vyriausybė sutiko jį išleisti į Braziliją.

Iš tų 3 pagautųjų 2 buvo kubiečiai. Panamos vyriausybė mano, kad ir didžioji dalis tų išsikėlusių revoliucionierių yra kubiečiai.

Christian A. Herter (kairėje) Baltuosiuose rūmuose yra priesaikinamas eiti valstybės sekretoriaus pareigas. Ceremonijoje dalyvavo ir prezidentas Eisenhower (viduryje).

KOMUNISTŲ ŠALYS SVARSTO KAIP IŠNAUDOTI VAKARŲ NESUTARIMUS

PLYSYS NATO VIENYBĖJ ESĄS TIKRAS. REIKIA TIK PLESTI

VARŠUVA, Lenkija. — Pirmadienį Lenkijos ministerio pirmininko rūmuose prasidėjo slapti posėdžiai tarp Varšuvos pakto narių ir komunistinės Kinijos užsienio reikalų ministerių.

Komunistų spauda posėdžių eiga laiko didelį paslyptį, bet korespondentai laukia pasitarimų komunikato antradienį. Tą dieną komunistų blokas gali pasiskelbti savo taikos sąlygas prieš pradėdant Paryžių posėdžius JAV, Anglijos, Prancūzijos ir V. Vokietijos užsienio reikalų ministeriams tuo pačiu reikalu — derybų strategijos paruošimu artėjančiai Rytų-Vakarų 4 didžiųjų šalių užsienio reikalų ministerių konferencijai Genevoje gegužės 11 dieną.

Ivarę kylį Vakarų vienybei

Komunistų šalių užsienio reikalų ministeriai vienu dalyku yra tikri ir jo neslepia, kad Sovietams, pasinaudojant Macmillano vizitu, pasisekė įvairyti kyllį į Nato vienybę. Didžiausias komunistų šalių tikslas yra plyšyti Vakarų sąjungininkuose kiek galint išplesti. Tuo tikslu jų ministeriai ir suvažiuoja į Varšuvą.

Visi bijo Vokietijos?

Lenkijos užsienio reikalų ministerijai artimi žmonės nurodo, kad tarp Varšuvos pakto ir Nato narių yra ir šis tas bendro, būtent, bendros baimės dėl nuolat augančios Vakarų Vokietijos galios. Mažų mažiausia, vienas Nato svarbus narys, Anglija, tos baimės neslepia. Komunistai mano, kad bus galima Vokietiją išgašdinti ir daugiau Nato narių.

Džiaugiasi Dulles liga

Suvažiavusius komunistų ministerius į Varšuvą maloniai nutelkė žinios apie Dulles pavojingą susirgimą. Jiems esą žinoma, jog didelio vieningumo nebuvo nė Washingtono. Bet Dulles pagėję opozicionierius sutramdyti. Jam pasitraukus iš valstybės departamento vadovavimo, palengvėjo sąlygos pasireikšti jo politikos kritikams. Ardant Vakarų vieningą frontą, komunistai į savo derybų taktiką įtraukė "nuolaidžią" derybų politiką, sudaryti klaidingą įspūdį, jog jie yra sukalbami. Tuomet bus ir Macmillanui, tam Trojos arkliui Vakarų stovykloje, lengviau apginti savo lanksciąją diplomatią.

SSSR "nieko nežino" apie anglų lėktuvą

Dingo su slaptom raketų dalim 100 ml. nuo sienos

LONDONAS. — Sovietų aviacijos viršininkai atsakė į anglų užklausimą, kad jie nieko nežino apie jų transportinį lėktuvą, kuris dingo sekmadienį apie 100 mylių nuo Sovietų Armėnijos sienos.

Anglų lėktuvus skrido per Turkiją į Australiją. Jis gabenot slaptas dalis anglų balistinė raketai Black Knight, kuri netrukus bus bandoma Woomeira bandomų laukuose Australijoje.

Dulles sveikata bloga

WASHINGTONAS, D. C. — Valstybės departamentas pranešė, kad Walter Reed ligoninėje sustabdė Dulles gydymą nuo vėžio radijo spinduliais. Jais norėta nors skausmus sumažinti, bet nepadauda, jau nekaltant apie vėžio pašalinimą.

IŠ PAVERGTOS LIETUVOS

— Siūsdami tarnybai į užsienį, sūnų palaikė lyg "įkaitu". Prieš kurį laiką Sovietų Sąjungos užsienio reikalų ministerijos paskirtas Sovietų pasiuntinys Urugvajuje antruoju sekretoriu lietuvis Tadas Cerniauskas atvyko į Urugvajų su žmona, vienu sūnum ir viena dukterim. Vyresnysis (14 metų amžiaus) sūnus turėjęs palikti Lietuvoje, tariamai "mokslo tūsti". (E)

Vėliausios žinios

● Nikita Chruščev grįžo iš Soči vasarvietės į Maskvą ir Kremluje priėmė Graikijos "pažangiųjų" partijos pirmininką, iš to paaiškėjo, kad trijų vokiečių laikraščių skelbtos žinios apie jo ligas nebuvo pagrįstos. ● Indijos premjeras Nehru, grįžęs iš pasimatymo su Tibeto Dalai Lama, pasakė parlamente gana griežtą kalbą prieš komunistinės Kinijos melus ir taikingo sugyvenimo nuostatų nesilaikymą. ● "Prez. Eisenhoweris yra žinomas žodžio laikymu" — taip atsakinėjo armijos sekretorius Brucker berlyniečiams, vokiečiams ir kitiems sąjungininkams, kurie jį klausė, ar Ameriką tikrai nesitrauks nė per colį, kaip yra pareiškęs prezidentas.

— I Vienos jaunimo festivalis iš Lietuvos vyks Vilniaus universiteto studentų dainų ir šokių laudies ansamblio instrumentinis seketetas. (E)

CHRUŠČEVO ULTIMATUMAS APLEIST MIESTĄ GEGUŽĖS 27 TEBEGALIOJA

SEKRETORIUS BRUCKER ĮSAKĖ BUDĖTI AMERIKOS GINKLUOTOSIOMS PAJĖGOMS VAKARŲ VOKIETIJOJE

WASHINGTONAS, D. C. — Grįžęs iš Vakarų Vokietijos ir Berlyno armijos sekretorius Wilber Brucker pareiškė korespondentams, kad Chruščevo ultimatas išsikraustyti vakariečiams iš Berlyno iki gegužės 27 dienos nebuvo atšauktas. Dėlto jis mano, kad tai dienai atėjus, Berlyno krizė gali dar daugiau susikomplicuoti.

Irakas apstatysias savo žmonėm anglų žibalo kompaniją

Nacionalizacija atidedama

BAGDADAS, Irakas. — Anglai ir toliau valdys Irako-Anglijos petrolijos kompaniją, o ją savo ruožtu valdys Irako valdžia.

Šitai dalyką išaiškino Irako ūkio ministeris Dr. Kubba. Per keletą metų ši milžiniška žibalo kompanija bus apstatyta irakiečiais. Iš principo susitarta su kompanijos pirmininku lordu Moncktonu (buvusiu anglų karo ministru) paskirti į kompanijos direktorių ir į kompanijos būstinę Londone.

Tik tokiu būdu Moncktonui pasisekė atitolinti alyvos pramonės nacionalizavimą. Susitarta pramonę dar išplėsti ir surasti daugiau rinkų Vakarų pasauly.

Irako-Anglų petrolijos kompanija pagamina per metus 32 milijonus tonų alyvos. Kompanija priklauso ne vien anglams, bet ir amerikiečiams, prancūzams bei olandams.

Kai kurios radijo bangos pavojingos

Nutrenkė 10 beždžionių

ALBANY, N. Y. — Amerikos sveikatos instituto mokslininkai, darydami bandymus su beždžionimis, netikėtai surado tokias pavojingas bangas iš paprasto radijo siųstuvo, kad jomis pataikius į smegenis, negyvais nutrenkė 10 beždžionių.

Šis dalykas paaiškėjo iš sveikatos instituto neurologinių ligų skyriaus vedėjo Dr. Pearce Bailey "parodymų kongreso komiteto posėdy.

Radijo bangos, pasirodžiusios tokios pavojingos beždžionėms, buvo ultra ilgumo, žymiai ilgesnės už komercinių radijo stočių naudojamas bangas. Tokiu ilgų bangų siųstuvai naudojami susiziototi karo lėktuvų laukinams su radarų stotimis.

Dr. Bailey mano, kad jos gali būti pavojingos ir žmogui. Gal dėl tų ultra ilgumo radijo bangų kaltės yra įvykusi nevienu lėktuvo nelaimė, kurios priežastį nebuvo galima nustatyti.

Į tai buvo atkreiptas ir ypatingas gynybos departamento mokslininkų dėmesys. Gal būt, kad mokslininkai juos išaiškins kaip pavojingus mirties spindulius, apie kurių buvimą dažnai pakalbama.

Atrastieji pavojingieji beždžionėms, o tuo pat ir žmonėms, radijo spinduliai siųstuvo su 388 megaciklų banga, žinoma televizijos klausytojams kaip U.H.F. (Ultra High Frequency) banga. Paprastų radijo stočių bangos yra tik 0.6-1 megaciklų. FM radijo (Frequency Modulation) bangos siekia iki 100 megaciklų.

Dr. Bailey nurodė, kad anos 388 megaciklų bangos pasirodė mirtinai pavojingos beždžionėms, tik laikant joms galvas ypatingoj padėty.

Bet prasidėjus konfliktams, Amerika nuolaidų nedarys, užtikrino Brucker. JAV 7-ta armija Vokietijoje yra pasiruošusi atremti bet kokius agresyvius veiksmus, ir visomis turimomis jėgomis.

Armijos sekretorius išbuvo Vokietijoje ir Berlyne 19 dienų ir turėjo progos susipažinti ne vien su gynybos pasiruošimais, bet ir su politine padėtim Rytų Vokietijoje. Jam buvo užtikrinta, kad laisvuose rinkimuose už komunistus balsuotojų nedaugiau, kaip 15% vokiečių. Tad ir tas 3 divizijas, sudarytas iš rytinių vokiečių komunistai, galėtų siųsti į frontą, tik jėmus į nugarą šautuvus.

Herter išskrido į Europą

Naujasis valstybės sekretorius Christian Herter pirmadienį išskrido į pirmą tarptautinę konferenciją kaip valstybės departamento galva.

Trečiadienį prasidės Paryžių paskutinė 4 vakarinių šalių posėdžiai, ruošiantis užs. reikalų ministerių konferencijai su Sovietais. Herter pareiškė prieš lipdamas į lėktuvą, jog jis neabejoja sąjungininkų vieningumu, planuojan' šaltojo karo strategiją.

Antradienį jis susitiks su prez. De Gaulle, žinomu griežtu antisovietinės politikos šalininku.

Nepatenkinti Nikitos atsakymu

Iš ryto Herteris ir prez. Eisenhoweris svarstė ir Chruščevo neigiamą atsakymą į JAV pasiūlymą — iš pradžių uždrausti atominių ginklų bandymus tik žemės ir vandenynų paviršiuje.

Prezidentas pareiškė apgailestavimą tokiu atsakymu. Jis užtikrino savo vyriausybės nusistatymą eiti prie visiško branduolinių ginklų bandymų sustabdymo. Jo projektas būtų reikšges gerą pradžią šią kryptim. Deja, Chruščevas to nevertina.

"Nuolaida" Genevoj

Genevoj, šveicarijoje, kur jau savačių savaitės eina derybos tarp JAV, SSSR ir Anglijos dėl atominių bombų bandymų uždraudimo, pirmadienį SSSR delegatas Carapkin padarė "nuolaidą". Esą Sovietų S-ga sutiktų įleisti tarptautinius inspektorius patikrinti draudimų įgyvendinimą, jei iš anksto būtų susitarta, kiek kartų tokia inspekcija būtų daroma.

Batistininkai užvaldė jau antrą lėktuvą

MIAMI, Fla. — Keturi Kubos antirevoliucionieriai, jų tarpe 2 moterys, privertė ore, atstacius revoliucionierius, keleivinio lėktuvo kapitoniui, skristi į Ameriką.

Čia jie paprašė suteikti politinių pagėllų prieglobstį. Prieš 2 savaites panašiai pabėgo į Floridą 4 ginkluoti batistininkai, 3 iš jų nuteisti mirties bausme.

Chicagos Lietuvių Klubų ir Draugijų 1959 m. Valdybos:

CHICAGOS LIETUVIŲ NASLIU, NASLIUKŲ IR PAVIENIŲ KLUBŲ VALDYBA 1959 METAMS: Pirm. Mary Neberieca, pirmininkė, 5724 South Richmond St., tel. PR 8-8117; Antanas Būblys, pirm. pabelg., 8109 Vincennes Ave.; Petras Paulolis, nut. rasti, 3400 So. Lowe Ave., tel. VI 7-6236; Juozas Jusevičius, fin. rasti, 5342 So. Spaulding Ave., tel. WA 5-9870; Juozas Balicas, išdalininkas, 4047 So. Maplewood Ave., tel. Virginia 7-4094; Petras Lapenis, kasos glob., 2627 W. Luther St.; Simonas Viršilas, tvarkdarys, 4047 So. Maplewood Ave. Susirinkimai vyksta kas mėnesio antrą penktadienį P. Vingiliausko salėje, 4500 South Talman Ave.

ZARASIŲ KLUBO VALDYBA 1959 METAMS: Pirm. James Tarulis, 1438 So. 50th St., Cicero, tel. OL 2-0312; vicepirm. J. Užundenis, 6753 So. Maplewood Ave., tel. PR 6-4710; nut. rasti, P. Zalcman, 5347 So. Bishop St., tel. GR 6-3054; fin. rasti, P. Padvalskas, 7013 S. Maplewood Ave., PR 8-7704; išd. Ralph Pustis, 7144 So. Sawyer Ave., tel. PR 6-7045; maršalka A. Daunis, 4444 So. Kedvale Ave.; Trys direktoriai: J. Alkonis, 5701 S. Carpenter Ave., tel. VA 5-9430; C. K. Davis, 5648 So. Bishop St.; Altonas Cicelis, 5628 So. Fairfield Avenue, tel. WA 5-6527. Klubo susirinkimai šaukiami atvirumais kas antro mėn. pabaigoje, Hollywood sveitaije, 2417 W. 43rd St., Chicago, Illinois.

CICERO LIETUVIŲ NASLIŲ IR NASLIUKŲ DRAUGIŠKO KLUBO VALDYBA 1959 METAMS: Pirmininkė Ona Jokubauskienė, 6054 S. Moody Avenue; pirmininko pabelgininkas Paul Kvederis, 1420 So. 50th Court, Cicero; nut. rasti, John Zaura, 2222 W. 23rd Place, Chicago; turto rasti, Antanas Grincėvičius, 8036 S. Yale Ave., Chicago; kontr. rasti, Antanas Motekaitis, 2623 W. Luther St., Chicago; kor. ir išd. J. Balakas, 1414 So. 49th Ct., Cicero; marš. J. Grigonis. Susirinkimai vyksta kas pirmą penktadienį kiekvieno mėnesio 7:30 val. vak. Seferio svetl., 1500 So. 49th Ave., Cicero, Ill.

CHICAGOS LIETUVIŲ SUVALKIEČIŲ DRAUGIŠKOS VALDYBA 1959 METAMS: Pirm. Adela Burba, 5947 S. Blackstone Ave., tel. DO 3-5165; vicepirm. Julia Sačauskas, 7222 S. Richmond St., HE 4-7174; nut. rasti, Estelle McNamee, 6048 So. Rockwell Street, HE 4-3138; fin. rasti, Vytautas Utra, 4537 So. Paulina St., išd. N. Wilcox, 4443 So. Rockwell, YA 7-4472; išd. glob. ir kor. Ona Svirnickas, 2512 W. 69th St., HE 4-0290; tvarkdarys Simon Viršila, 4047 So. Maplewood Ave. Susirinkimai vyksta kas ketvirtas trečiadienis kiekvieno mėnesio, Hollywood svetl., 2417 W. 43rd St.

9-TO WARDO LIETUVIŲ DEMOKRATŲ KLUBO VALDYBA 1959 METAMS: Skeivys Juozas — pirmininkas, 6001 S. Artesian Ave.; P. Varininkas — vicepirm. Minckas, 10732 S. Indiana Ave.; Algirdas Laban — vicepirm. 10914 S. Edbrooke Ave.; Dambro, Steve — garbės pirm., 2740 W. 60th Street; Laurutėnas, Albinas — finansų sekretorius, 10630 So. Indiana Ave.; Leonas, Jureta — nutarimų protokolų sekretorė, 20 W. 107th St.; Rubinas, Kazys — kasininkas, 10500 So. Edbrooke Ave.; Abramovich, B. kasos glob., 10236 S. Indiana Ave.; Draugelis, Adomas — kasos globėjas, 10548 So. Indiana; Dambro, Elizabeth — Trustee, 2740 W. 60th St.; Rekaži, Valentine — Trustee, 16 E. 113th Place. Klubo susirinkimai būna kas mėn. 3-čią antrą, 7:30 val. vak. 4006 So. Wabash Ave.

DRAUGYSTES SUSIVIENIJIMO BROLIŲ IR SESEŲ LIETUVIŲ VALDYBA 1959 METAMS: Pirm. Ant. Zalagėnas, 7132 So. Racine Ave.; pirm. pabelg. B. Puzauskas, 645 W. 19th St.; fin. ir nut. rasti, Geo. Jakubauskas, 3242 S. Emerald Ave.; išd. J. Norbut, Route 1, Box 311, Crete, Ill.; kasos glob. O. Slaušgaliene, 728 W. 19th Place; kasos glob. M. Sinkevičienė, 730 W. 19th Place. Susirinkimai vyksta kas 2-ą sekundienį kiekvieno mėn. 1 val. po pietų, 18-ta gatvė ir S. Union Ave. po bažnyčios užpakaliniam kamb.

Liet. Brighton Parko Moterų Klubo Valdyba 1959 Metams: Pirm. Adela Burba, 5947 So. Blackstone Ave., DO 3-5165; Vicepirm. Julia Sačauskas, 7222 S. Richmond Street, tel. HE 4-7174; nut. rasti, Nellie Wilcox, 4443 So. Rockwell St., YA 7-4472; fin. rasti, Bernice Zemgulis, 2535 W. 42nd St., VI 7-2879; išd. Adela Sankus, 2520 W. 68th St., GR 6-6399; kontr. rasti, Connie Budrick, 3035 W. 53rd Pl., WA 5-8640. Susirinkimai vyksta kiekvieno mėn. 1-mą ketv., 7:30 v. vak. P. Vengeliusko svetl., 4500 So. Talman Ave. Chicago, Ill.

MORNING STAR KLUBO VALDYBA 1959 METAMS: Pirm. St. Jacobs, 2050 W. Pierce Ave., tel. HU 6-0324; vicepirm. John Benekaitis, 5301 W. Foster Ave., tel. PA 5-7339; Kasierius John Draugelis, 1701 N. Pulaski Rd., DI 2-5117; Nut. rasti, A. Walskis, 3259 West Pierce Ave., AL 2-0239; Fin. sekret. John Radisauskas, 2019 W. Pierce Ave., AR 6-5408; Kasos globėjas St. Yonynas, 1701 N. Pulaski Rd., DI 2-5117; Maršalka A. Lungveit, 1741 N. Central Park Ave. Klubo susirinkimai vyksta pirmą ketvirtadienį, kiekvieną mėnesį 3600 W. North Ave., Chicago, Ill.

LITHUANIAN NATIONAL DEMOCRATIC CLUB 1959 matams išrinkta tokia valdyba: Pirmininkas K. Aleksaitis, 3338 W. 63rd St., tel. HE 4-3926; vicepirm. Victoria Staniulis, 4602 So. Fairfield, tel. Yards 7-1578; nutarimų rasti, Anna Radzius, 857 So. Rockwell, tel. FR 6-5652; turty rasti, Ann Stasyra, 2538 W. 50th St.; išdalininkas Simon Galzin, 857 W. 50th St., tel. BO 8-4514; išd. globėjai: August Zigmont, 930 W. 35th Pl., tel. YA 7-9589; korespondentas J. Blizis, 3338 W. 63rd Pl., tel. KE 7-2562.

Prašau į talką

Daugelis jau žinote, kad aš turiu įsteigęs Senatvės poilsio namą. Namai veikia jau virš 30 metų. Būvo manyta, kad SLA steigis senatvės poilsio namą kuriame SLA nariai ir kiti gaus senatvės sulaukę prieglaudą. Aš pats buvau komisijose. Daug planavome, kalbėjome, važinėjome ir niško iš to neišejo. SLA senatvės poilsio namo steigimas jau palaidotas. SLA namo nesteigė.

Todėl aš norėčiau pasitarti su geros valios lietuviais, ar nebūtų galima susidėti ir praplėsti mano poilsio namą į lietuvių koloniją? Prie mano namo yra didelis plotas žemės, kur galima plėstis, statyti ir gyventi seniems ir nevisai seniems.

Dabar daugiau ir daugiau senos amžiaus žmonių eina į senatvės ir poilsio namus apsigyventi. Kokie gi žmonės yra tie seniai ar seneliai? Poilsio namai pirmą vietą užima tokie, kurie jau sulaukė 80, 90 ir 100 metų. Kiti yra invalidai — be rankos, be kojos, paralyzuoti, artrito sukraipyti, saldigės paveikti ir t. t. Atėjo laikai, kad seniems ir sveikatoje pakrypusiems namie vietos nebėra. Šiandien net vaikai tėvų nebeneri laikyti, prižiūrėti. Ką besakyti apie pavienį gyvenimą? Jiems dar blogiau.

Mano įstaigoje jau nuo seniai yra ankšta. Namai pasidarė permažas. Mums reikia daugiau patalpų, reikia plėstis. Seniau mano name lietuvių nebūdavo. Dabar veikia visi yra lietuviai. Aš pats esu šalininkas, kad savas pats sava, arba lietuvis pas lietuvių. Todėl mūsų kolonija ir augs.

Kaip sakiau, mano poilsio namas reikia plėsti, didinti, o aš neturiu pajėgos kapitalo. Todėl aš ir kviečiu jus į talką. Kam tas reikalas rūpėtų, rašykite: Dominic Pilka, M. D., 40 Mill St. Dorchester 22, Mass. Dominic Pilka, M. D.

Stikliniai pelenai Pacifiko vandenyne

Kolumbijos universiteto Lamont geologinės observatorijos direktorius, prof. Lamar Vorzel pranešė, kad Pacifiko dugne yra rasti milžiniški plotai nukloti nuo colio iki geros pėdos storio paslaptingų stikliniai balty pelenų klodai. Spėjama, kad tai gali būti arba kokio nors neapsakomo didumo vulkano sprogdimo pelenai arba kokios nors fantastiškos erdvių kūnų kolizijos nuosėdos prieš kokius 100-1000 metų. Nors dar toli gražu klodo plotas neištirtas, bet spėjama, kad mažų mažiausiai 500-1000 ketvirtainių mylių Pacifiko dugno yra apimta. Pelenų klodas apima sritį mažesniai per 750 mylių į šiaurę ir per 825 mylias į pietus nuo ekvatoriaus ir prasideda per kelis šimtus mylių nuo Centrinės ir Pietinės Amerikos.

Apskaičiuojama, kad tie pelenai nėra senesni kaip 100.000 metų ir kad jie yra nukritę į vandenyne dugną per labai trumpą laiką, maždaug metų egyje, nes sluoksnyje nespėjo atsirasti jūrų dugno gyvūnų liekanų. Iš to pradedama aiškinti ir ledų gūdynės priežastis. Galimas daiktas, kad erdvės įvykus kokia nors milžiniškai kolizija ore susidarė toks tirštasis, kuris per ilgesnį laiką nepraleido saulės šilumos ir tuo atšaldė žemės atmosferą.

Spėjama, kad tokių nuosėdų turėtų būti ir kituose vandenyuose.

SLA 36-tos KUOPOS VALDYBA 1959 METAMS: Antanas Zalatoris pirm., 8939 So. Bell Ave., BE 8-1385; Petras Juozapavičius vicepirm., 3210 S. Lowe Ave.; A. Kaulakis, fin. rasti, 3247 So. Emerald Ave., CA 5-3016; M. Vaidyla nut. rasti, 840 W. 33rd St., YA 7-4789; J. Balchunas išd. 7159 So. Sacramento Ave., tel. GR 6-5078; A. Bradehulis kontr. rasti, V. Jankauskas maršalka, Dr. J. P. Poška dak.kvot., 8606 So. Washnetaw, HE 4-2374. Susirinkimai vyksta kiekvieną mėn. pirmą trečiadienį Chicagos Lietuvių Auditorijoje, 3133 So. Halsted St., 7:30 val. vakare.

THE TRUTH IS...

COUNT OFF!
COUNT OFF THE YEARS AHEAD AND EXAMINE YOUR SAVINGS PROGRAM TO BE SURE YOU ARE BUYING U.S. SAVINGS BONDS. HELPS STRENGTHEN AMERICAN PEACE POWER AND HELPS STRENGTHEN YOUR OWN SECURITY.

WHIPPING THE WAVES!
SO ANNOYED WAS THE PERSIAN KING XERXES WHEN A STORM DROVE HIS FLEET TO DESTRUCTION HE ORDERED HIS SOLDIERS TO ADMINISTER THREE HUNDRED LASHES TO THE BODY OF WATER IN PUNISHMENT!

TOPSY TURVY
IN MEDICAL UNIVERSITIES THE RESTRICTIONS ON BEHAVIOR APPLIED TO INSTRUCTORS, NOT STUDENTS. THE PROFESSORS WERE FINED FOR BEING LATE TO CLASSES, FINED FOR NOT ATTRACTING SUFFICIENT STUDENTS AND FORBIDDEN TO LEAVE THE UNIVERSITY GROUNDS WITHOUT PERMISSION!

HAND IN HAND
BUYING U.S. SAVINGS BONDS MAKES YOU A PARTNER OF YOUR COUNTRY IN ITS EFFORTS TO SECURE AMERICAN PEACE. GO—HELP AMERICA WHILE YOU HELP YOURSELF!

Atomo bombų nuosėdų pavojai daug didesni

Paskutiniu laiku daug susirūpinimo sukėlė patyrimas, kad sovietų rusų praeito rudens branduolinių bombų sprogdinimai Arktikoje paliko atmosferą aukštybėse labai užterštą ir tas užteršimas dabar lėtai pradeda nūsesti ypač JAV šiaurinėse valstybėse, labiausiai Minnesotoje ir Wisconsin. Tą susirūpinimą nėmažiau palaiko pačių mokslininkų prisipažinimas, kad jie toli gražu ne viską nežino apie tų atomo skeveldrų pavojus orui, vandeniui, maistui ir žmogaus sveikatai.

Nobelio premijos mokslininkas Dr. Linus Pauling iš Kalifornijos technologijos instituto pareiškė vien nuo tų atominių bombų, kurios iki šiol buvo išsprogdintos, oro suteršimų 50-000 amerikiečių mirs vėžio ligomis arba išvystys kitokius sunkius susirgimus. Jei bombų bandymai vyks toliau, tai nelaimių skaičius gali padidėti septynis kartus, pasakė Dr. Pauling, pridurdamas, kad jau nuo tų radiacijos kritulių, kurie yra šandien, 23,000 dar negimę kūdikiai gali išaugti protiniais pagilėliais.

Pavojai sąmoningai mažinami
Dr. Linus Pauling pareiškė, kad Atominės Energijos komisija buvo "mažiau nei sąžininga", sprendama iki kiek atominiai krituliai gali kenksmingai atsilepti į žmonių sveikatą. Ją paties apskaičiavimu, tie pavojai esą 1,000 kartų didesni, ne kaip neseniai paskelbė gynybos sekretoriaus asistentas gen. Herbert B. Loper, Loperio apskaičiavimu lik vienas žmogus iš 500,000 esąs pavojuje apskriptomu kritulių (fallout) radioktyviais elementais. Paulingo apskaičiavimu, tokiomis pat sąlygomis, tie pavojai grėsia viename iš 500, jei atominiai bandymai bus tęsiami, ir viename iš 3,500, jei jokių atominių bombų nebėbus daugiau sprogdinama.

Naujaustieji leidiniai

- NAUJIENOSE galima gauti šias knygas:**
1. Prof. Vaeovio Biržiškai atminti, 24 puslapių knygotė išleista mokslininko laidotuvių progą. Kaina \$1.00.
  2. Prof. Vaeovio Biržiškios "Seouju Lietuvosku Kirzų istorija" Kietais viršeliais \$6.00, minkštais — \$4.00.
  3. Teodor J. Kūčinsko "Lyties garbinimas", 144 psl., \$1.50.
  4. Dan Kuraičio "Daug kraštų daug žmonių", \$2.00.
- Knygas gausite paštu, jei pašiusite pinigų tokiu adresu:
- NAUJIENOS**
1739 S. Halsted St., Chicago 8, Illinois

Viską tų "Naujienos" teikia Darbo, namo, buto reikia —

ANNA JOVAISAS

Mirė 1959 m. balandžio 26 d. sulaukusi pusės amžiaus. Gimusi Suvalkų gub. Sakių apskrityje, Kepstų kaime.

Paliko mūliūdę: sūnus Joseph P. Tomkins, marti Verda, gyv. Oceanside, Calif.; brolis Joseph Unguraitis, brolio dukte Evelyn Nye ir jos vyras Fred; daug kitų giminių, draugų bei pažįstamų.

Kūnas pašarvotas P. J. Ridiko koplyčioje, 3354 S. Halsted St. Trečiadienį, balandžio 29 d., 1:30 valandą po pietų bus lydimas iš koplyčios į Lietuvių Tautines kapines.

Visi a. a. Anna Jovaisas gimines, draugai bei pažįstamieji nuosirdžiai kviečiami dalyvauti laidotuvėse ir suteikti jam paskutinį patarnavimą ir atsisveikinimą.

Nūliūdę lieka: Sūnus, Brolis ir kiti Gimines.

Laidotuvių direktorius P. J. Ridikas. Tel.: Yards 7-1911.

"NAUJIENOS" KIEKVIENO DARBO ŽMOGAUS DRAUGAS IR BICULIS.

PETRAS ARLAUSKAS
gyveno 8347 So. Kerfoot Ave.

Mirė 1959 m. balandžio 25 d., sulaukęs pusės amžiaus. Gimęs Lietuvoje, Panevėžio apskr., Pumpėnių parap., Gostadaiš sodžiuje. Amerikoje išgyveno 56 metus.

Paliko mūliūdę: pusbrolis Povilas Mudaras, žmona Marijona ir šeima; 2 pusseserės: Barbara Petrolienė, jos vyras Juozapas ir Cecilia Stasiunienė, jos vyras Romualdas iš Arizono; pusseserės sūnus Baltaragis, jo žmona Harriet ir šeima; svogeris Juozapas Dabulis ir šeima; pusbrolio sūnus Petras Gaigalis ir šeima, pusbrolio žmona Valeria Arlauskas su šeima; brolio dukte Anna ir šeima ir daug kitų giminių, draugų bei pažįstamų.

Kūnas pašarvotas Mažeika-Evans koplyčioje, 6845 So. Western Ave. Trečiadienį, balandžio 29 dieną, 8:30 valandą ryto bus lydimas iš koplyčios į Gimimo Panelės Šv. parapijos bažnyčią, o po gedulingų pamaldų bus laidojamas Sv. Kazimiero kapinėse.

Visi a. a. Petro Arlauskos gimines, draugai bei pažįstami nuosirdžiai kviečiami dalyvauti laidotuvėse ir suteikti jam paskutinį patarnavimą ir atsisveikinimą. Nūliūdę lieka: Pusbrolis, Pusseserės ir kiti Gimines.

Laidotuvių direkt. Mažeika-Evans. Tel.: Republic 7-8600.

ANTANAS MIKALAJUNAS
gyveno 2928 W. 38th Street

Mirė 1959 metų balandžio 25 dieną, 11:30 val. vakaro, sulaukęs 63 metų amžiaus. Gimęs Chicago, Illinois. Amerikoje išgyveno 40 metų.

Paliko mūliūdę: žmona Mary, pagal tėvus Urbanaitė; 2 sūnus: Anthony, marti Violet; Stanley; marti Alice; dukte Violet, žentas Allen Clark; 3 anūki: Renee, Susan ir Sandra; sesuo Anna Martin, jos sūnus Joseph Martin ir jo šeima; 3 broliai: Stanley Mikalajunas ir jo žmona Eleanor, Joe Mikalajunas, jo žmona Helen ir jų šeimos; Lietuvoje liko Jonas Mikalajunas ir jo šeima; daug kitų giminių, draugų bei pažįstamų.

Kūnas pašarvotas P. J. Ridiko koplyčioje, 3354 So. Halsted Street. Ketvirtadienį, balandžio 30 dieną, 9:30 valandą ryto bus lydimas iš koplyčios į Nekalto prasidėjimo Panelės Šv. parapijos bažnyčią, o po gedulingų pamaldų bus laidojamas Sv. Kazimiero kapinėse.

Visi a. a. Antano Mikalajuno gimines, draugai ir pažįstami nuosirdžiai kviečiami dalyvauti laidotuvėse ir suteikti jam paskutinį patarnavimą ir atsisveikinimą.

Nūliūdę lieka: Žmona, Sūnus, Dukte ir kiti Gimines.

Laidotuvių direkt. P. J. Ridikas. Tel.: Yards 7-1911.

STEPONAS DOMBRO
Gyveno 2740 West 60th Street.

Mirė 1959 m. balandžio 26 d., 6:30 val. ryto. Gimęs Lietuvoje, Telsių apskr., Smilgių kaime, Zarėnų parapijoje. Amerikoje išgyveno 55 metus.

Paliko mūliūdę: žmona Elzbieta, pagal tėvus Kaminskaitė; sūnus Edward, pusbrolių vaikai: Antanas Dambrauskas, Josephine Gauditis, Stasė Jonikis ir jų šeimos; pusseserė Mikutis ir jos šeima; daug kitų giminių, draugų ir pažįstamų.

Priklausė prie Chicagos Lietuvių Draugijos, SLA 67 kuopos, Liet. Okininkų Draugijos ir buvo 9 Wardo Demokratų Klubu garbės pirmininkas.

Kūnas pašarvotas Laekawicz koplyčioje, 2424 West 69th St. Trečiadienį, balandžio 29 dieną 10:00 val. ryto bus lydimas iš koplyčios į Lietuvių Tautines kapines.

Visi a. a. Stepono Dombro gimines, draugai ir pažįstami nuosirdžiai kviečiami dalyvauti laidotuvėse ir suteikti jam paskutinį patarnavimą ir atsisveikinimą.

Nūliūdę lieka: Žmona, sūnus, pusbrolių vaikai ir kiti gimines ir draugai.

Dėl informacijos šaukite: tel. Yards 7-1911

Gėlininkas Edvardas Saunoris
pataria jau pasirūpinti kapų puošimu. Jis turi įvairiausių gėlių gražiausių pavyzdžių. Didelis pasirinkimas. Užsakykite dabar, kad Kapų Puošimo Dieną artimojo kapas jau būtų gražus.

PR 9-1355 3942 WEST 111 STREET PR 9-1356

LOVEIKIS Telegrama / Vias Pasaulis / Dailis
KVIETKININKAS
Gėlės Vestuvėms, Banketams ir Pagrabams.
3316 So. Halsted St. Yards 7-7308

Gėlės Mylinėms, Vestuvėms, Banketams, Laidotuvėms. Papuošimams.
URBA Gėlininkas
4180 ARCHER AVENUE
Tel.: LA 3-5800 arba LA 3-5870

GELININKAS (PUTRAMENTAS)
Linksmumo arba liūdesio vaiandoje Gražiausias Gėlės ir Vainikai. Anka pių papuošimai ir sezoninės kapams gėlės.
ROY R. PETRO (Putrament's)
5525 So. Harlem Ave. — PO 7-9020

GUŽAUSKŲ (PUTRAMENTAS)
BEVERLY HILLS GELINYCIA
GELĖS VISOMS PROGOMS
2443 WEST 63rd STREET
Telefonai: PR 8-0833 ir PR 8-0834

John F. Eudeikis
LAI DOTUVIŲ DIREKTORIUS
Seniausia ir Didžiausia Laidojimo Įstaiga

AMBULANCE DIENĄ IR NAKTĮ
4605-07 So. Hermitage Avenue
Tel.: Yards 7-1741 — 1742

4330-34 So. California Avenue
Telefonas: Lafayette 3-0440

Mūsų radio programos sekmadieniais 9:15 ryto iš WOPA, 1490 kil.
MODERNISKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

PETKUS
TĖVAS IR SŪNUS
LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

6812 So. Western Avenue
Telef.: Grovehill 6-2345-6

1410 So. 50th Ave., Cicero
Telef.: Townhall 3-2108-9

Koplyčios visose miesto dalyse

Laidotuvių Direktoriai
MAŽEIKA & EVANS
6845 SO. WESTERN AVE.

TRYS MODERNISKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

MAŠINOMS-VIETA
REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

NARIAI
Chicagos Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos

GEORGE F. RUDMIN
3319 S. LITUANICA AVE. Tel.: Yards 7-1138-1139

ALFRED VANCE
1424 SO. 50th AVE., CICERO
Phones: OLYmpic 2-5245 — TOWNhall 3-9687

P. J. RIDIKAS
3354 S. HALSTED STREET Phone: Yards 7-1911

LEONARD BUKAUSKAS
10821 S. MICHIGAN AVE. Phone: Commodore 4-2228

VASAITIS - BUTKUS
1446 S. 50th Ave., Cicero, Ill. Phone: OLYmpic 2-1003

ZIGMUND (ZUDYK) ZUDYCKI
1646 W. 46th STREET Phone: Yards 7-0781

ANTANAS M. PHILLIPS
3307 S. LITUANICA AVENUE Phone: Yards 7-3401

STEPONAS C. LACKAWICZ
2424 WEST 69th STREET REpublic 7-1213
2314 WEST 23rd PLACE Virginia 7-6672

PETRAS P. GURSKIS
659 WEST 18th STREET Phone: SEeley 3-5711

PETRAS BIELIŪNAS
4348 S. CALIFORNIA AVE. Phone: LAfayette 3-3572

"Altorių šešėlio" Vasaris

LAŠVOJI TRIBONA

Jonas Matusas 1959 m. "Aidų" žurnalo Nr. 3, straipsnyje "Neįtikėtini dalykai apie Vasarį, Sarūną ir Rūtą" rašo:

"Kas nėra skaitęs "Altorių šešėly" su jo vyriausiu veikėju Vasariu. Ir aklam aišku, tai išgalvotas vardas. Turbūt, tuo labiausiai buvo ir yra įsitikinęs pats romano autorius, kadangi jis pats tą vardą išgalvojo. Bet... Iš tikrųjų, neįtikėtinas, nuostabus, beveik jau su burtais sumišęs dalykas... Pasirodo, 1596 m. Plikiškių sodžiuje (kuris priklausė Pelyšių dvarui, prie Pelyšės upelio) Ulmergės apskrityje gyveno Petrelis Pavasaris. Dvaro inventoriaus slaviška kalba turi žodis j žodį: "Peterelj Pavasaris... Pelišy... nad rekoju Pelyšeju" (Akty Izdavaemye Vilenskoju Archeografičesk. Komiseju, tomas 32, p. 186). Žinoma, nuo Pavasario iki Vasario mažiau negu gaidžio žingsnis".

Štai prieš mane ant stalo gulio mano protėvio jungtūvio metrikos ištrauka, kurioje parašyta:

"Antanas Pleškys, 25 metų, Pranciškaus ir Onos Vaserytės Pleškių sūnus. Barbora Simutyte, 23 metų, Pranciškaus ir Onos Ruzgailaitės Simučių dukterė. 1858 metais, gegužės 6 dieną, priėmė moterystės sakramentą Barbėnų bažnyčioje". Seka anspaudas ir Darbėnų R. Kat. Parap. Klebono parašas.

Taigi, "Altorių šešėlio" autorius vyriausio savo veikėjo pavardę neišgalvojo, kaip rašo J. Pleškys

V. Tomkus isigijo viešbutį-restoraną

Lietuviai Vytautas Tomkus, Edvardas Kubaitis ir Aleksandras Žemaitis nupirko Asbury Park, N. J., didelį viešbutį-restoraną ir barą — naktinį klubą "Anchor Room" vardu. Viešbutis yra Park Ave. ir 7 Avenue kampe, pusantrų bloko nuo okeano. Viešbuty yra 75 miegamieji kambariai. Didelė valgykla. Baras jau veikia. Savaitgaliais bus programa. Oficialus viešbučio atidarymas bus gegužės 30 d. Programai vadovaus žinomas aktorius Vitalis Žukauskas, gros garsus akordionistas Charles Daubaras. Būs duodami lietuviški valgiai. Bilietus galima gauti pas V. Tomkų, tel. ELizabeth 3-4686, A. Žemaitis, tel. ELizabeth 5-9638 ir Lake Hotel, Ahbury Park, tel. PR 4-7788. A. T.

YANKUS GRĮŽTA

Paskutinis žodis priklauso bostni

Dowagiac vištų augintojas, Stanley Yankus, praleidęs 10 dienų Australijoje, ieškodamas tinkamų sąlygų ten persikelti, kadangi Michigane jis negalėjo auginti kiek norėdamas kviečių, grįžta namo. Priklaustas, ar susirado vietą ir ar žada emigruoti į Australiją, Yankus atsakė, kad pirma turi pasikalbėti su žmona.

Matusas, bet paėmė jau esama žemaičiuose. Galimas daiktas, kad tą pavarde jis girdėjo Palangoje, kurioje jis mėgdavo vasaroti, ar Kretingoje ar gal, net, Darbėnuose. A. Pleškys

Princesė Margarita 5 valanda ryto apleidžia naktinį klubą Romoj, kur po apsilankymo pas popiežių ji kiauia naktį gerė šampaną ir šoko su italų aristokratais, kiekvienam šokiui keisdama kitą vyrą.

PAVERGTOSIOS EUROPOS ŽODIS

Balandžio 20-28 dienomis Strasburge posėdžiaujančiai Europos Tarybai (Patariamasis Europos Seimas ir Ministrų Komitetas) Pavergtųjų Europos Valstybių Seimas įteikė pavergtosios Europos vardu pareiškimą. Juo sveikina Europos Tarybą jos veiklos dešimtmečio sukakties proga. "Prievarata suklydytos savo likimą spręsti laisvėje", sako pareiškimas, "mūsų valstybės per mus (PEV Seimą) reikią savo broliškus įėjimus penkiolikai valstybių, sutelkusių savo pastangas Jungtinei Europai sukurti". Priminęs vieno iš Europos Tarybos kūrėjų, W. Churchillio, žodžius: "Ką mes bedarytume ir betarume, mes neturime nuvilti tikėjimo ir sunaikinti vilties tiem šimtam milijonų vyrų ir moterų ne tik laisvojoje Europoje, bet ir tuose kraštuose, kurie lig šiol tebėra pačiuose", PEV Seimo pranešimas sustoja ties šiuo metu pavergtąsias Europos valstybes slėpiančių tamsių nuojautų priešastimis. Pagrindinės jų esančios keturios:

- 1) Vakarų neryžtumas eventualioje viršinių konferencijoje iškelti visas Europos taikos bei laisvės problemas, ir linkimas net laisvų rinkimų Vokietijai apjungti klausimo nedėti ant tokios konferencijos stalo;
- 2) iš vienos pusės beato-dariskas Sovietų Sąjungos laikymasis savo siūlymu, įtvirtinančių status quo Centro ir Rytų Europoje bei ardančių Vakarų gynimosi vienybę, taigi nepaisant jų absoliutaus nepriimtumo, o iš antros pusės Vakarų stengimasis savo nusistatymus kaip nors ištempti, kad tik juose galėtų išsitemti ir Sovietų Sąjungos interesai, tuo būdu Vakarų derybų pozicijas iš anksto "apnuoginant" ir sovietams sudarant savotiškai privilegijuotą padėtį prie derybų stalo;
- 3) sovietinės kilmės mintis Vakaruose, kad, atsidėkodami už Vakarų pripažinimą status quo Centro ir Rytų Europoje, sovietiniai viešpačiai staiga pasidarytų taikingi ir atdairūs savo pavergtiesiems kraštams, tarytum, gavę avių kaimenę, vilkas staiga galėtų liautis buvęs plėšrus ir didžiadvasiškai suteiktų joms apsisprendimo laisvę;
- 4) pagaliau, Vakarų linkimas pasiduoti liuzizai, kad tarptautinis saugumas yra įmanomas patikrinti vien karinėmis bei techninėmis priemonėmis, paliekant neišspręstas politines problemas, kurios faktiškai kaip tikslai yra pasulyje augančio nesaugumo esmė.

PEV Seimo pareiškimas perspėja Europos Tarybą: 1) "nesusigyventi su padėtimi (Centro ir Rytų Europoje), kuri ne tik priešinga teisingumo principams ir Vakarų Galybių tarptautiniam įsipareigojimam, bet yra sykiu ir Vakarų nesaugumo priežastis"; 2) susilaikyti nuo betkurių veiksmų, galimų interpretuoti kaip politinio statuso quo Europoje patvirtinimą". Pareiškimas įtaigoja Europos Tarybos narius "neatlaidžiai

Reikia tikrinti vaikų sveikatą

Alfona Barcus, Sophie Barcus dukterė, lietuvių labiausiai mėgiamoje radijo valandoje perskaitė šį svarbų pranešimą vaikų sveikatos reikalais:

Chicago aštuntos apygardos vaikų biuro medicinos direktorius daktaras George R. Perkins sako, kad yra keturios svarbios priežastys, dėl kurių net ir sveikai atrodantieji vaikai tarp dviejų ir šešių metų amžiaus turi dažnai ir reguliariai tikrinti savo sveikatą.

Pirma, kad išvengtų kiek galima nenormalumų išsiplėtojimo; antra, kad įvertintų ankstyvesnį išsivystimą; trečia, kad nustatytų vaikų trūkumus ir nenormalumus, ir ketvirta, kad skatintų vaikų sveikatos auklėjimą.

Kurtumas ir dantų nenormalumai, matymo ir kalbos trūkumai dažnai nepastebimi pas priešmokyklinio amžiaus vaikus. Tačiau ankstyva diagnozė ir greitas gydymas gali pataisyti šituos trūkumus. Vaikai, apie kuriuos galvojama, kad jie yra "lėti" arba "apsileidę", dažnai turi girdėjimo arba matymo trūkumus. Taip pat vaikai darželyje pirma kartą pasirodo vaiko jausminės "silpnybės" kuomet vaikas yra kitose aplinkybėse, negu savo namuose. Čia tie ankstyvi antisocialinės elgsenos ženklai gali būti greit pataisyti ir tuo būdu pašalintos vėlesnės nusikaltimų šaknys.

Pas vaikus tuoj po kūdikystės galima lengviau nustatyti vaiko gabumai arba atsilikimas. Jei tuo laiku imamasi priemonių, tai vaikas gali pilniausiai išsivystyti.

Prigimti nenormalumai, kaip kad širdies ir inkstų trūkumai, cerebral palsy ir epilepsija taip pat pirmą kartą pasirodo, kai vaikas turi du metus amžiaus. Čia ankstyvas gydymas ir specialus apmokymas padeda vaikui ir jo tėvams susigyventi su šia problema.

Per anksti negalima pradėti vaiko sveikatos auklėjimo. Pirmas svarbus žingsnis yra vaiko pripratimas žiūrėti į daktarą ir dantų gydytoją, kaip į savo draugus, kurie visada nori tik padėti, ir todėl jų nereikia bijoti. Tolimesni auklėjimo žingsniai yra gera higienos praktika, o ne tik kalba apie ją, pakankamas poilsis ir geras maitinimas, kurie užtikrina vaiko gerą sveikatą. Žmogaus kūnas ir smegenys turi būti gerai prižiūrėti iš pat vaikystės, nes jie turi tarnauti visam gyvenimui.

ką saviems parlamentams bei vyriausybėms mūsų tautų teisėms ir visos Europos ateičiai apsaugoti.

1909 1959
STANDARD FEDERAL
 Chicagos stipriausioji įstaiga
 1909 - 1959

Laiminga ateitis priklauso tiems, kurie taupo SAUGIAI dėl jos. Jau virš 50 metų sėkmingai tarnaujame lietuviams.

- Kodėl neskolinti iš Standard Federal, kurioje daug sutaupysite?
- Duodam paskolas už 5%—5 3/4% pagal įmokėjimą.

Chartered and supervised by the U. S. Government
 JUSTIN MACKIEWICH, President
 JUSTIN MACKIEWICH JR., Executive Vice-president

TURTAS \$70,000,000.00
 ATSARGOS FONDAS \$6,000,000.00

STANDARD FEDERAL SAVINGS
 AND LOAN ASSOCIATION
 OF CHICAGO
 4192 ARCHER AVE., CHICAGO 32
 PHONE: Virginia 7-1141

VALANDOS: Kasdien, įskaitant žest. nuo 9 val. ryto iki 4 val. po pietų. Ketvirtadieniais nuo 9 val. ryto iki 8 val. vak. Treč. visai neatidaroma.

Į kapines važiuokite Roberts keliu

...Vakar Illinois Kelių Komisija prie Archer Road uždarė Kean Ave. Į Lietuvių Tautines Kapines dabar teks važiuoti Roberts Road arba Cork Road keliais iki 87-tos, 87-ta pasiekti Kean Avenue, o ja privažuoti prie kapinių.

Teks naudotis 87-ta gatve, kol šiaurinėje kapinių pusėje bus padarytas kelias tarp Kean Avenue ir Cork Road.

LIETUVIŲ TAUTINĖS KAPINĖS.

Lietuvių Taupymo ir Skolinimo Bendrovių Lygos Nariai
 kuriose kiekvieno santaupos yra apdraustos iki \$10,000.00, o namų paskolos duodamos lengvomis sąlygomis.

- CHICAGO SAVINGS & LOAN ASSN.**
 6245 SOUTH WESTERN AVE. CHICAGO 36, ILLINOIS
 GRovehill 6-7575
- CONTINENTAL SAVINGS & LOAN ASSN.**
 4659 SOUTH PAULINA STREET CHICAGO, ILLINOIS
 YArds 7-0145
- CRANE SAVINGS & LOAN ASSN.**
 2555 WEST 47th STREET CHICAGO 32, ILLINOIS
 LAfayette 3-1083
- DISTRICT SAVINGS & LOAN ASSN.**
 3430 SOUTH HALSTED STREET CHICAGO 8, ILLINOIS
 CLiffside 4-0104
- ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSN.**
 1447 SOUTH 49th COURT CICERO 50, ILLINOIS
 TOWnhall 3-8131-2
- UNIVERSAL SAVINGS & LOAN ASSN.**
 1800 SOUTH HALSTED STREET CHICAGO 8, ILLINOIS
 HAymarket 1-2028

50 TUKSTANČIŲ DOLERIŲ VERTĖS

Jewelry, Silverware, Laikrodėlių, Moterų papuošalų, Deimantinių žiedų išpardavimas pas Budriką.

DUODAMA 40% NUOLAIDOS.

- 17 akm. auksiniai 14 kar. laikrodėliai \$29.00
- 17 akmenų su alarm clock \$22.00
- 17 akmenų selfwinding Benrus \$29.00
- Bradley deluxe vaikų ir mergaičių rankiniai laikrodėliai su tystančia apyranke, vertės \$7.00 už \$2.95
- Terry Tell laikrodėliai, vertės \$8.00, už \$4.95
- Oris Norisbood 7 akm., vertės \$22.00, už \$12.00
- Elgin 17 akm. moteriški bracelet rankiniai laikrodėliai, vertės \$57.50, už \$23.50
- Gruen 17 akm. moteriški, vertės \$60.00, už \$29.50
- 32 smotai stainless silver \$12.00
- Dideli blanketai už ..... \$ 4.95
- Stiklui piauči su deimantu piaučuvai po ..... \$ 3.00
- Gintaro karoliai po ..... \$ 4.95
- Plaukam kirpti kliperiai po ..... \$ 3.00
- Geros aštrios britvos po ..... \$ 3.00
- Geros, naujos 1959 metų console televizijos, vertės \$295.00, už \$195.00
- Hi Fi Stereo autom. fonografi, vertės \$98, už \$58.00
- Krautuvė atdara pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 9 val. ryto iki 9 val. vakaro. Kitomis dienomis iki 6 val. vakaro.

Jewelry skyrius sekmadieniais uždarytas.
 Tel.: CALumet 5-7237

JOS. F. BUDRIK FURNITURE
 3241 So. Halsted St., Chicago 8, Ill.

Radio programa leidžiama kiekvieną sekmadienį nuo 2:15 iki 3 val. po pietų iš radio stoties WHFC, 1450 kil.

Visuomet mokėjome aukštus dividendus
DABAR JUOS DAR PADIDINOME
 1/2%

TAUPYTOJAMS TEIKIAME ĮVAIRIUS PATARNAVIMUS Veltu
 Keišiuojame čekius. Perkam ir parduodam valstybės bonus.
 VISOS SANTAUPOS APDRAUSTOS IKI \$10,000.00.

CRANE SAVINGS & LOAN ASSOCIATION
 2555 WEST 47th STREET LAfayette 3-1083
 B. R. PIETKIEWICZ, prez. E. R. PIETKIEWICZ, sekr. ir adv.
 Darbo valandos: pirmad. ir ketvirtad. nuo 9 iki 8 val. vak.; antrad. ir penktad. nuo 9 iki 5; trečiad. uždaryta, o šeštad. nuo 9 iki vidudienio.

MIDLAND PER 40 METŲ VISŲ LIETUVIŠKŲ KOLONIJŲ SAUGIAUSIA IR PELNINGIAUSIA TAUPYMO BENDROVĖ
 Savings and Loan Association
 Mes mokame Aukštą Dividendą
 4938 Archer Avenue Tel. LA3-6719
 AUGUST SALDUKAS Prezidentas

PASITARNAUKITE SAVO DRAUGAMS!

Mes gerokai paūgėjome mūsų taupytojų, patenkintų mūsų patarnavimais, rekomendacijų dėka. Jei esate mūsų kostumeris, pasakykite savo draugams apie gerus mūsų patarnavimus, vertingą pelną ir apdraustą saugumą, kurį gaunate betuopydami pas mus. Jeigu dar nesate mūsų kostumeris, tai pirma proga užeikite pas mus ir įsitikinkite. Visuomet mielai Jus priimsime.

UNIVERSAL SAVINGS
 AND LOAN ASSOCIATION

1800 So. Halsted St. Tel.: HAymarket 1-2028

THE TRUTH IS...

CONSISTENCY
 BEING CONSISTENT IN YOUR PROGRAM OF BUYING U.S. SAVINGS BONDS SERVES THE PURPOSE OF HELPING STRENGTHEN AMERICA'S FINANCE POWER AS WELL AS SECURING YOUR OWN FUTURE!

GOLDEN BIRD
 BECAUSE HIS FAVORITE HUNTING IS IN THE AREA OF GOLD, THE GOLD BIRD OF GUANA IS INEVITABLY FOLLOWED BY PROSPECTORS CONVINCED THEY WILL BE LED TO RICHES!

MAGNETIC
 PLANTS REMOVE THE GROMMETS OR WIRE WHICH HOLDS THEIR CAPS STIFF, SO THAT THE SENSITIVE MAGNETIC COMPASS WILL NOT BE AFFECTED BY THE PRESENCE OF THIS METAL.

NO TIME...
 TO WAIT! START TODAY THROUGH PAYROLL SAVINGS TO HELP BUILD FOR THE FUTURE BY BUYING U.S. SAVINGS BONDS WHERE YOU WORK, OR THROUGH YOUR BANK!

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN NEWS

Published Daily Except Sunday by The Lithuanian News Publ. Co., Inc., 1739 South Halsted Street, Chicago 8, Ill. HAYmarket 1-6100

Entered as second-class matter March 7, 1914 at the Post Office at Chicago, Ill., under the Act of March 3, 1879.

Table with subscription rates for various regions and terms. Includes columns for 'Subscription Rates', 'Kitose JAV vietose ir Kanadoje', and 'Užsienioose'.

Laisvos rankos Herteriu

Naujasis valstybės sekretorius Christian A. Herter vakar išskrido į Paryžių, kur balandžio 29 d. prasidės konfidencialūs Britanijos, JAV, Prancūzijos ir Vakarų Vokietijos užsienio reikalų ministrų pasitarimai...

Reikšmingas buvo jo pasimatymas su buv. valstybės sekretorium Dullesu, kuris dabar yra Walter Reed Memorial ligoninėje.

Priėmęs Dulleso rezignaciją ir nominavęs jo vieton Herterį, prez. Eisenhoweris norėjo parodyti buv. valstybės sekretoriui savo dėkingumą už jo ilgų metų tarnybą ir paskyrė jį savo "specialiu patarėju" su \$20,000 metine alga.

Kai priešais ceremoniją pasibaigė ir prezidentas išėjo, John Foster Dulles paprašė kitus administracijos narius truputį palaukti ir jų akivaizdoje kreipėsi į savo įpėdinį, draugiškai jam patardamas neleisti, kad bent kas iš šalies kištųsi į užsienio politikos reikalus...

Davęs šią patarimą, Dulles dar pridūrė, kad jį pats, gavęs paskyrimą, kaip prezidento patarėjas užsienio politikos klausimais, nedarys nieko, kas jį pastatytų į tokio neprašyto tarpininko rolę tarp valstybės sekretoriaus ir prez. Eisenhowerio.

Šitie Dulleso žodžiai galėjo padrausinti naująjį valstybės sekretorių ir nuraminti tuos politikos stebėtojus, kurie buvo susirūpinę, kad naujam valstybės sekretoriui bus "surištos rankos".

Jo paskyrimo aplinkybės buvo sukėlusios abejonę, ar prez. Eisenhoweris pilnai juo pasitiki. Šią abejonę dar labiau sustiprino Dulleso paskyrimas specialiu prezidento patarėju užsienio politikos reikalais.

Jei Christian Herter būtų tokioje padėtyje, tai užsienio ministrų konferencijoje Zenevoje jo žodis ne daug tereikštų. Ir kiekvieną kartą, iškilus naujam klausimui konferencijoje, jį turėtų skambinti į Washingtoną ir laukti instrukcijų.

simui konferencijoje, jį turėtų skambinti į Washingtoną ir laukti instrukcijų.

Taip elgdavosi tarptautinėse konferencijose sovietų už. reikalų ministris Andrei Gromyko. Bet demokratinės valstybės įgalotiniui tai būtų nepakenčiamas nusizeminimas.

Po sekretoriaus Dulleso pasisakymo tenka manyti, kad sekretorius Herteris turės laisvas rankas ir Paryžiuje, ir Zenevoje.

APŽVALGA

PRANCŪZŲ SENATAS DEŠINESNIS

Pereitą sekmadienį buvo renkamas Prancūzijos senatas. Jį rinko ne visi žmonės, o "elektorių kolegija", sudaryta iš vietinių savivaldybių ir provincijų (departamentų) seimelių narių — viso 108,375 skaičiuje.

Visas senatas susideda iš 307 narių, iš kurių 255 išrinkti "metropolitinai" (t. y. europinė) Prancūzija ir 62 — užjūrio žemės. Europinės Prancūzijos elektoriai išrinko į senatą 85 nepriklausomus (konservatorių), 48 socialistus, 27 gaulistus, 14 komunistų. Likusius 81 vieta pasiskirstė tarp socialradikalų, liaudies respublikonų (katalikų) ir smulkesnių grupių.

Palyginus su senato senat, kuris turėjo 13 narių daugiau, negu dabartinis, šiuose rinkimuose sustiprėjo dešinišios partijos ir susilpnėjo kairiosios, nors ne labai žymiai. Idomu, kad dviejų vietų neteko de Gaulle partija.

Komunistai, kurie atstovų rūmų rinkimuose buvo smarkiai sumušti, dabar pravedė į senatą savo partijos gen. sekretorių Jacques Duclos ir partijos pirmininko Thorezo žmoną Jeanette Vermeersch.

Bet komunistai negavo senatė ne trečdaliu to skaičiaus vietų, kurios teko socialistams (14 prieš 48).

Dešinišios partijos, visos kartu, turi 192 ir gali senatą kontroliuoti.

KITI KALTI

Aprašydamas "Dirvoje" Antano Smetonos dienas Clevelande, Pijus J. Ziurys pasakoja apie savo pasikalbėjimus su velioniu. Kartą, sako jisai, paklauskęs buv. prezidentą apie Suvalkijos ūkininkų šaudymus, Smetona atsakė, kad tai buvusios "mūsų didžiųjų kaimynų inspiuotos riaušės", sudalybūsios "rimtą grėsmę valstybės saugumui ir nepriklausomybei" — ir todėl "turėjusios būti sutramdytos".

tim teismas. Tiesa, Smetona turėjęs teisę juos amnestuoti, bet, sako jisai, "šia savo teise nepasinaudojau, to paties teismo bei krašto saugumo vadovų patariamais".

Tai gi, girdi, ar galima jį kaltinti? Kitą kartą Ziurys paklausė Smetoną apie 1926 metų perversmą. Bet ir čia velionis nusiplovė rankas, sakydamas, kad perversmo jisai neorganizavęs ir prezidento kėdės nenorėjęs. Anot jo,

"Perversmą suruošė kariai, studentija ir prieš tuometinių kairiųjų partijų vyriausybę nusiteikusių partijų vadai. Iš jų svarbiausią vaidmenį sukilimo ruošoje vaidino Krikščionių Demokratai Partijos veikėjai su jos satelitais".

Tiktai kai perversmas jau buvo padarytas, tai Smetona sutikęs būti prezidentu. Jisai sudaręs koalicinę vyriausybę, o jei ji neilgai išsilaikė, "tai buvo jos pačios kaltė", o ne Smetonos.

Ziurys klausė Smetoną apie valdžios politiką jo valdymo laikais. Kodėl pvz. nebuvo sugrąžintos piliečiams seimo rinkimų ir kitokios laisvės? Smetona jį atsakė, kad "tokiais laisvėmis dar pilnai nebuvo atėjęs metas".

Tie klausimai buvo aptariami ir vyriausybės posėdžiuose. Jis, prezidentas, šiandien manęs, kad balsavimo laisvės galėjo būti pilnai duota ir anksčiau, bet kiti vyriausybės nariai tokią mintį laikė per ankstyvą.

Pasirodo, ir šituo klausimu jisai buvo nekaltas; kalti buvo "kiti".

Nenorėdamas, jisai leido šaudyti ūkininkus, nenorėdamas jisai priėmė iš perversmininkų prezidento sostą, nenorėdamas atėmė žmonių teisę visuotiniu balsavimu rinkti seimą ir nenorėdamas skelbė "tautos vadu".

Gal ir tiesa, kad Lietuvą tada valdė ne tautos vadas Smetona, o "du sjonai ir dvi sutanos", kaip kad sakydavo žmonės.

MANO KRITIKAMS

Baigsime ginčą su p. Jašinsku repatriantų reikalų

(Tęsinys)

Toliau pabrėždamas repatriantų turėtą privilegijas (santrauka dabar 1-4 psl.), lietuvių parama pateikiu tokį klausimą: "Ar teisingas mūsų elgesys, ar pateisinama mūsų veikla, kai mes, būdami maži, darydami sau medžiaginę skriaudą... remiame didelės tautos narius? (nusiukusius nuo lietuvių repatriantus). Ar dar vis čia tolerancija, ar jau savo tautos reikalų nesupratimas? Ar jau nėra čia veikla savo tautos ne naudai?" (Vytenis-Aušrys, Naujienos, 1959 m. sausio mėn. 17 d.)

Tai, ar lietuvis pažįstas arčiau repatriantų reikalus, nerūpintis teisės pateikti visuomenei tokį klausimą? Ar tokio klausimo iškilimas yra lygus, anot p. Jašinsko, repatriantų žudynėms? Nenorėčiau manyti, kad bent kiek objektingesnis asmuo už p. Jašinską galėtų čia surasti tapatybę silūmumui "žudyti repatriantus"?

As dar galėčiau suprasti aptarimą tokio klausimo: nežinrint repatriantų nusigrįžimo ir jų turimų privilegijų, remkime juos ir toliau, nors ir mūsų pačių nenaudai, nes tuo būdu gal iš simto remiamųjų susigrąžinsime vieną-du lietuvių?

Pripažindamas galimumą tokio klausimo aš vis dėlto nenorėčiau pritariu tokiai politikai, turėdamas galvoj lietuvių tautos praeitį, kai atsakinėjome savų reikalų svertimųjų naudai (plačiau apie tai kalbėti nėra šio straipsnio uždavinys). Nemačiau, kad ir tokio klausimo diskusijoms pateiktis galima būtų prilyginti repatriantų žudymui, atmetus, žinoma, p. Jašinsko demagogiją... Bet kai p. Jašinskas kalba apie repatriantų žudynes, tai jam tektų ne užmiršti, kad repatriantai (I grupės didžiama) buvo patikimaisi Trečiojo Reicho piliečiai Lietuvoje, O Reichas iš tikrųjų žudė lietuvius ne tik už nusikaltimus, bet ir stengdamasis įbauginti gyventojus, kad jie būtų klusnūs naciams (sušaudė po kelis ūkininkų šeimų ryšium su rekvizicijomis, po kelis kareivius iš rinktinės). Toks nacių elgimasis Lietuvoje daug daugiau prilygsta p. Jašinsko kalbamai Baltramiejaus nakčiai. O už tai nemažas skaičius I grupės repatriantų su Reichu kartu neša atsakomybę. Vakarų Vokietija už tokius darbus nusikaltusius šiandien teisia, kad nuplautų kaltę nuo visos tautos ir atstatytų tautos garbę...

Neidamas toliau jį diskutijas su p. Jašinsku (dėl straipsnio ilgumo) siuo baigiu ginčus, nes didžiai gerb. p. Jašinskas, iš esmės klausimo nesvarsto, bet faktą, kad kunigai, nors ir yra patikimi konservatyvios visuomenės šulai, bet kartais nesugeba stovėti laisvės sargyboje. Tą fenomeną reiktų tur būt, aiškinti aristotelizmu, pernelyg akcentuojančiu tvarkos principą laisvės sąskaiton ir stipriai realistinai nudažančių visa savo esmę tragiką, irracionalistinę ir spiritualistinę krikščionybės sampratą.

Hugo priekaištą grafiui Montalembert, kad jis pabėgęs iš laisvės avangardo, jo buvo skaudžiai pajautas. Bet tos kalbos poetui negalėjo dovanoti ir politinį neiškumą ir drumstus vandenį mėgstąs princas-prezidentas. Dėl tos kalbos pasakymo ekskarbonaras piktai užsipoelė senąjį savo draugą. Tai buvo didelės tarp jų nesantikos priežastis ir tolimesnės neapykantos šaltinis. Kai Napoleonas vainikavo imperatoriumi, jam priešinęs Hugo pasijuto priverstas eiti Anglijos ištrenuiman.

Taip laisvės pranašai pajautė juos jungiantį likimo bendrumą. Kai 1849 m. vasario mėn. 12 d. Kossuth'as vyriausiuoju vengrų kariuomenės vadu paskyrė lenkų generolą Debinskią, šis planavo vengrų pagalbą sukelti Lenkijai. Dėl to prieš jį sukilo jama subordinuoti vengrų generolai ir jį iš tų pareigų atstatė. Po kai kurių nesėkmių, jis jau rugpiutyje buvo austrų sumuštas. Kadangi dar mėnesiu anksčiau

kaip palaužti lietuvių rezistenciją, man tenka tik pakartoti, ką sakiau "Naujienose" 1958 m. VIII mėn. 4 d., būtent: "Neabejoju..., kad ir iš pačių lietuvių tarpo nevienas glaudžiai dirbo su Reicho okupacinėmis įstajomis ir išdavinijs lietuvius Gestapui. Pavienių agentų kitos valstybės naudai... yra kiekvienoje tautoje, bet juos stengiamasi išaiškinti ir izoliuoti" (ibid.). Bet! Ar buvimu tokių agentų, kurių darbus aš pats pasmerkiu, p. Jašinskas nori tuo įrodyti, kad lietuviams nevalia rašyti repatriantų klausimu, o jei kas rašo — juos žudo! Ir pagaliau pareiškimus p. Jašinsko apie S. Migliną prisiminkim, kaip jį juos paduoda, su kai kuriomis pastabomis.

P. Miglino nepažįstu ir nežinau ar jis buvo repatriantas. Šiauliuose jis leido pronačską laikraštį "Tėviske" (ne Tėvyne). Lietuviai jį laikė kolobrantu ir atsakė jam vietą vėliau DP stovykloje (Jašinskas). Pasitraukus Reichan jis baigė vokiečių parašutinių mokyklą ir dalyvavo žinomame spec. Skorzeni "Einzate". (Apie tai p. Jašinskas nemini). Griuvus Reichui apsigyveno Memminge lietuvių DP stovykloje, leido laikraštį "Tremtis", lietuviškus raštus (knygas) ir dabar toliau dirba lietuvišką darbą. Taigi p. S. Miglinas galėtų būti nusigrįžusiems lietuviams repatriantams (ar koloborantams) pavyzdžiu grįžti ir darbuotis savo tautos labui. Jeigu repatriantai (nors nevisi) būtų pasekę p. Miglino pavyzdžiu, patikėkit, nebūtų buvę reikalo tuo klausimu rašyti nei vienos eilutės. Miglinas nuo lietuvių nenusiugrįžo. Jis leido Vokietijoje laikraštį "Tremtis", savus raštus ir toliau dirba lietuvišką darbą. Labai norėčiau, kad repatriantai sektų p. Miglino pavyzdžiu.

Jei repatriantai šiame krašte ir kitur pradės daugiau domėtis lietuviškais reikalais ir jautis lietuviams, — darbovietėse ir įstajose nesidrovėti pasisakyti lietuviams, neventi lietuvių kalbos, dėtis į lietuvių organizacijas, dalyvauti minėjimuose, steigti lietuviškas evangelikų parapijas (kur jų dar nėra) arba dėtis prie esamųjų, steigti lietuviškas evangelikų parapijų mokyklas ir neventi lietuvių kalbos — aš būsiu vienas iš pirmųjų išgirti tokius vyrus spaudoje... Labai norėčiau sulaukti, kad man tektų tą padaryti.

Dėlei-gi "Spaudos Patirų" autoriaus šauksmo: ponas Aušrys, savo lietuviškam "malonumui" "žudykite visus buv. repatriantus, kad" paskutinę teismo dieną Dievas savuosius atrinktų!" (Jašinskas, Naujienos, vas. 16 d.), tektų tik priminti, kad šitoks "recenzento" šauksmas, einant netiesia, tendencijomis, ar visiškai dalyko nesupratimu, ne-

buvo sumuštas ir narsusis lenkų generolas Juozas Bem'as, operavęs prieš austrus ir rusus Transilvanijoje, vengrų sukilimus sužlugd. Emigracijos vadai su savo daliniais pabėgė į Turkiją.

Ir Mickevičius palitinai stovėdamas viename fronte su Mazzini, Hugo ir Kossuth'u, 1819 m. spalio mėn. 14 d., carui nuslopinus Vengrijos sukilimą, laiškė skundėsi draugui Ignui Domeikai, kad prancūzų ministeris Thiers ginas popiežių ir kad Nikolajus jam padėdys. Jie abu, esą, turį intencijų tuo būdu visiškai išgulti Kristaus dvasią, bet jie savo apskaičiavimuose apsigausi. Tas Ignas Domeika buvo porą metų už Mickevičių jaunesnis lietuvis, dalyvavęs karininku 1831 m. sukilime, nerūpestingo, nerangaus ir negabaus generolo Antano Gelgaudo daliniuose. Kai Gelgaudas, praleidęs visus progas sumušti rusus, pats sumuštas ties Paneriais, nutarė pereiti priūs sieną, buvo savo įniršnio leitenanto nušautas, generolo-kariuomenės buvo Prūsiose nuginkluota. Domeikai susidarė galimybė patekti į Paryžių ir čia toliau sėsti Vilniuje pradėtas geologijos ir mineralogijos studijas. Domeika vėliau pagarsėjo kaip Santiago de Chile universiteto įžymybė gamtos mokslų srityje.

(Tęsinys 5-me psi.)

LAISVINIMO BYLA PRIEŠ ŠIMTĄ METŲ (1830—1863)

Greit atėjo metai, kai Viktor'as Hugo momentui pabudo iš savo gražių sapnų. Politinė raida Romoj, kurioj vėl į savo valdžią prancūzų įvestais popiežius ne tikai atsakė garantuoti bendrą amnestiją bei administracijos pasauliškumą, bet ir atmetė Napoleono teisyne bei asmenis laisvės garantijas, poetą smarkiai suerzino. Apgailestaudamas, kad popiežius nesupranta tautos likesčių ir laiko dvasios, kritikuodamas popiežiaus tik labai nenoriai ir su dideliais rezervais pagaliau duotajį visą esmę iškreipiantį, komplikuotus dailinės amnestijos pažadą, poetas 1849 m. rugpiucio mėn. 19 d. atstovų rūmų susirinkime pasakytoį kalbą — tokią nepatinamą amnestiją pavadino masine banicija arba visuotina proskripcija. Nepraileido poetas progos ir bendrai pakritikuoti pasaulinę popiežiaus valdžią, prieštaraujantią demokratijos ir tautų suverenumo principams. Ta savo kalba Hugo norėjo paremti prezidentą Liudviką Napoleoną, nes jis klaidingai manė, kad ir tas Bonapartas, kaip ir jis pats, kovojąs dvim

frontais: prieš beširdžius baltuosius ir prieš bepročius raudonuosius, pasisakydamas, kaip jis manė, už ir širdį ir protą turinčius mėlynuosius. "Tai sena, senyčiau lafajetiškoji, tragiskųjų optimistų žmogiskoji situacija, kai jie, nenorėdami atsizadėti nei socialinės reikšmės, nei humanizmo, nenorėdami būti nei kūju, nei priekalu, netekę sociologinio pagrindo, atsiduria aukų padėtyje, patekę tarp socialinio gyvenimo girnų. Būdamas per daug nuširdus, Hugo pernelyg iškėlė popiežiaus bulos iš vienos pusės ir Napoleono įsakymo savo generolui iš kitos pusės begalinį prieštaravimą ir nesuderinamumą. Prezidentas, būdamas reikalingas katalikiškosioms daugumos ir konservatorių atstovų rūmuose paramos, pasijuto, kad Hugo kalba, taip ryškiai iškėlusį nikšten tuos prieštaravimus, sukėlė prieš jį rūmų katalikiškuosius atstovus. Kai Hugo, duodamas savo kalbą dramatišką pabaigą, pasakė, jog jis nenorės, kad Prancūzija atsiduotų savo garbės, kėsų ir kraujo aukų dėl politikos, kuri jam atnešanti tik gėdą, kairieji pradėjo jam smarkiai ploti ir kelti ovaicijas. Tos ovaicijos baisiai suerzino grafą Montalembert'ą, katalikiškosioms rūmų daugumos vadą. Plojimas apimtus, Montalembert, didžiai pasipiktinęs pareiškė, kad kairiųjų plojimas esanti pono Viktor'o Hugo

pelytoji bausmė ir tuo, žinoma, sukėlė didesnę savųjų ovaicijas. Triukšmui vėl apimtus, poetas pareiškė, kad jis tą bausmę priims, nes ji jam tik garbę duodanti. "Buvo laikai — aš manau, kad ponas Montalembert man patikės, jog aš jam juos primenu su dideliu gūltesiu dėl jo asmens, — buvo laikai, kai jis sugebėjo tinkamiau pasinaudoti savo dideliais gabumais. Jis kadaise kartu su manim taip kovojo už Lenkiją, kaip aš šiandien kovoju už Italiją. Tuomet mudu su juo buvome kartu, dabar jis čia prieš mane. Priežastis yra labai paprasta: jis perėjo prispaudėjų stovyklon, tuo tarpu kai aš lieku prispaustųjų stovykloj". Tuo Hugo iškėlė savo principų tvirtumą, savo sielos švarą. Bet pasisakydamas už laisvės nedalomumą, jis kartu iškėlė ir visų tų žmonių, kurie, atsisakydami turėti savo individualinę sąžinę, aprioriniai prisipajįsta kokiam nors neklaidingam autoritetui juos saistančių tiesos monopolį. — būdingą palinkimą pasprakti į nesaistantį moralinį reliatyvumą, kiekvienam konformizmui būdingą kompromiso ir oportunizmo dvasią. Montalembertas vieną kartą yra su dideliu pasitenkinimu pareiškęs, kad prancūzų visuomenei turinti dvi armijas, kurios ją ginančios: penkis šimtus tūkstančių kareivių ir keturiasdešimt tūkstančių kunigų. Dabar Hugo iškėlė

buvo sumuštas ir narsusis lenkų generolas Juozas Bem'as, operavęs prieš austrus ir rusus Transilvanijoje, vengrų sukilimus sužlugd. Emigracijos vadai su savo daliniais pabėgė į Turkiją. Ir Mickevičius palitinai stovėdamas viename fronte su Mazzini, Hugo ir Kossuth'u, 1819 m. spalio mėn. 14 d., carui nuslopinus Vengrijos sukilimą, laiškė skundėsi draugui Ignui Domeikai, kad prancūzų ministeris Thiers ginas popiežių ir kad Nikolajus jam padėdys. Jie abu, esą, turį intencijų tuo būdu visiškai išgulti Kristaus dvasią, bet jie savo apskaičiavimuose apsigausi. Tas Ignas Domeika buvo porą metų už Mickevičių jaunesnis lietuvis, dalyvavęs karininku 1831 m. sukilime, nerūpestingo, nerangaus ir negabaus generolo Antano Gelgaudo daliniuose. Kai Gelgaudas, praleidęs visus progas sumušti rusus, pats sumuštas ties Paneriais, nutarė pereiti priūs sieną, buvo savo įniršnio leitenanto nušautas, generolo-kariuomenės buvo Prūsiose nuginkluota. Domeikai susidarė galimybė patekti į Paryžių ir čia toliau sėsti Vilniuje pradėtas geologijos ir mineralogijos studijas. Domeika vėliau pagarsėjo kaip Santiago de Chile universiteto įžymybė gamtos mokslų srityje.

(Bus daugiau)

